

University of Groningen

Meer talen, beter communiceren. Een onderzoek naar informatieverbreiding over meertaligheid

Bücking, Lilian; Visser, S.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2006

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Bücking, L., & Visser, S. (2006). *Meer talen, beter communiceren. Een onderzoek naar informatieverbreiding over meertaligheid*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Samenvatting

Van het wetenschapswinkelrapport: *Meer talen, beter communiceren. Een onderzoek naar informatieverspreiding over meertaligheid*, Lilian Bücking en Saskia Visser, Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie, Rijksuniversiteit Groningen, oktober 2006

Dit rapport doet verslag van een onderzoek naar de communicatiemiddelen en –kanalen die ingezet zijn en mogelijk nog ingezet kunnen worden om leerkrachten en anderstalige ouders in de stad Groningen te informeren over meertaligheid. Op deze manier kan er een overzicht worden verkregen van wie er informatie geeft over meertaligheid en op welke manier. Het uiteindelijke doel van het onderzoek is een gefundeerd advies te geven over hoe de informatievoorziening over meertaligheid aan ouders en leerkrachten verbeterd kan worden.

Informeren van leerkrachten door het ABCG

Het ABCG is van oudsher de onderwijsbegeleidingsdienst voor de stad Groningen. Naar aanleiding van individuele vragen van leerkrachten over meertaligheid heeft het ABCG het initiatief genomen om leerkrachten beter te informeren over dit onderwerp. De middelen die daarvoor zijn ingezet zijn: een brochure, informatiebijeenkomsten, nascholingsbijeenkomsten, bouwvergaderingen en ouderavonden. Naar aanleiding van het verschijnen van het wetenschapswinkelrapport *Van misverstand tot meertaligheid* zijn er enkele artikelen in dagbladen verschenen en items op de lokale radio en TV uitgezonden. De ABCG-brochure *Leren praten in een tweede taal* is door slechts 19% van de leerkrachten gelezen. De brochure is in dit onderzoek geanalyseerd om tot verbeteringen van de tekst en het uiterlijk te komen. De verschillende bijeenkomsten werden goed bezocht en gewaardeerd. Een knelpunt hierbij is het bereik van scholen en leerkrachten die zelf geen initiatief nemen om geïnformeerd te raken. Op de laatste informatiebijeenkomst waren ook ouders van meertalige kinderen actief betrokken, dit leverde veel interactie tussen ouders en leerkrachten op.

Ouders en meertaligheid

Ouders kunnen op verschillende plaatsen geïnformeerd worden over meertaligheid. In dit onderzoek is onderzocht of en hoe dat gebeurt op consultatiebureaus, bij een anderstalige school en op internet. Om dit vast te stellen zijn interviews afgenomen en is de website Ouders Online geanalyseerd. Verder is er nog een enquête gehouden op een informatiebijeenkomst, daarbij waren zowel ouders als leerkrachten aanwezig.

Consultatiebureaus

Consultatiebureaus in Nederland worden goed bezocht en gewaardeerd door ouders van jonge kinderen uit alle bevolkingsgroepen. Verpleegkundigen op consultatiebureaus hebben aandacht voor de taalontwikkeling van kinderen en kennen de achtergrond van de ouders. Er worden door deze verpleegkundigen geen verkeerde adviezen over hoe om te gaan met meertaligheid verstrekt, wel ontbreekt de benodigde kennis met name over de stille periode en simultane meertaligheid. Pas rond de eerste verjaardag van een kind is er

aandacht voor al dan niet meertalig opvoeden. Om eventuele problemen te herkennen zoeken verpleegkundigen houvast bij het Van Wiechenschema, dat echter bedoeld is voor eentalige kinderen. Het consultatiebureau beschikt niet over schriftelijk informatiemateriaal over meertaligheid voor ouders.

Anderstalige scholen

De Russische school in Groningen is bezocht om een indruk te krijgen van een dergelijke organisatie. Hier werd een interview met een leerkracht en een enquête onder ouders afgenomen. Het doel van de Russische school is om het Russisch van Nederlands-Russische kinderen te stimuleren. Het Nederlands wordt waar nodig gebruikt als hulptaal daarbij. Ouders en kinderen met dezelfde taalachtergrond hebben hier de gelegenheid om met elkaar in contact te komen en ervaringen uit te wisselen. De informatievoorziening van school met ouders verloopt mondeling.

Forum meertaligheid Ouders Online

De website van Ouders Online (www.ouders.nl) bevat een speciale vraagbaak over meertaligheid. Deze site is in dit onderzoek geanalyseerd. Daaruit bleek dat de website goed vindbaar en toegankelijk voor ouders is en goede en persoonlijke informatie bevat. Door de vraag-antwoord-structuur is de informatie over meertaligheid echter niet overzichtelijk gepresenteerd en de themasite over meertaligheid met tips, literatuur en links wordt niet meer beheerd. Uit de vragen van ouders op deze site blijkt dat hun informatiebehoefte zich toespitst zich toe op de keuze en strategieën voor meertaligheid en specifieke kenmerken van een meertalige ontwikkeling die als problematisch kunnen worden ervaren.

Verbetering van informatievoorziening over meertaligheid

Uit dit onderzoek en de andere onderzoeken in het wetenschapswinkelproject Communicatie over meertaligheid blijkt, dat de informatievoorziening aan ouders en leerkrachten verbeterd dient te worden. Onder beide doelgroepen bestaat een informatiebehoefte over het onderwerp die maar voor een klein gedeelte vervuld wordt door de bestaande communicatiemiddelen. Daarnaast bestaan er hardnekkige misverstanden en gebrek aan kennis die schadelijk kunnen zijn voor een succesvolle meertalige taalontwikkeling. Het contact tussen leerkrachten en ouders over meertaligheid ontbreekt bijna geheel. De inzet van communicatiemiddelen voor beide groepen gezamenlijk is, daar waar mogelijk, dan ook aan te bevelen.

De inhoud van de informatiebehoefte van ouders, leerkrachten en andere betrokkenen komt voor een groot deel overeen. In de eerste fase (0-4 jaar) gaat het vooral om de keuze voor een al dan niet meertalige opvoeding en de te volgen strategie daarbij. Daarna is informatie over de bijzondere kenmerken van een meertalige ontwikkeling van belang, zoals het belang van de moedertaal, de stille periode, het vermengen van talen en het tempo van taalontwikkeling.

De meest geschikte communicatiemiddelen om de doelgroepen te informeren over meertaligheid zijn: een website met o.a. een forum en verwijzingen naar boeken en

artikelen, een brochure voor ouders van jonge kinderen (0-4 jaar) die via consultatiebureaus verspreid kan worden en een verbeterde brochure *Leren praten in een tweede taal* voor leerkrachten en evt. voor ouders van oudere kinderen (4-12 jaar). Om de attentiewaarde van deze middelen te verhogen kunnen secundaire middelen als artikelen, flyers en affiches worden ingezet. Ook persoonlijke interactie op lokaal niveau via informatiebijeenkomsten, nascholing en het benutten van reguliere persoonlijke contacten tussen ouders en scholen zijn van groot belang.

Meer informatie op: www.rug.nl/wewi (doorklikken naar Taal, Cultuur en Communicatie/publicaties)